O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2001 йил 16 январ сешанба

Сотувда эркин нархда

№ 11 (2573)

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Сиз ва халқингизга Янги йилда бахт ва тинчлик тилайман.

Камоли эҳтиром билан,

Йоханнес РАУ,
Германия Федератив Республикаси Президенти

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Кипр Республикаси Президенти Глафкос Клеридис рафиқаси билан Сизга Янги йилда бахт-саодат тилайдилар.

Глафкос КЛЕРИДИС,
Кипр Республикаси Президенти

Ўзбекистон: ЯНГИ АСР ОДИМЛАРИ

Сурхондарё

ЯХШИ ОТГА БИР ҚАМЧИ

Яқинда бўлиб ўтган йиғилишларнинг бирида вилоятга ишчи коржомалари ва ҳатто, қурувчиларнинг иш қўлқоплари четдан келтирилаётгани танқид қилинган эди.

«Сурхонозиқовқатсаноат» ҳиссадорлик жамияти ўринли эътирозни биринчилардан бўлиб эътироф қилди. 8 та тикув машинасини харид қилиб, тикувчилик цехини қурди. 20 та одам ишлайдиган цех корхонанинг 1100 ишчисини махсус кийим-кечак билан таъмин этади ва бошқалардан ҳам буюртмалар қабул қилади.

— Аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш ва кундалик эҳтиёж моллари ишлаб чиқаришни бултургидан икки баравар кўпайтирамиз, — дейди корхона раиси Р. Тожиддинов.

О. УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Тошкент

«ЕТТИ ОҚҚУШ»ДАН КЕЙИНГИ НАШР

Ўзбек халқ оғзаки ижодиёти намуналари немис тилида ҳам нашр этилаётгани кўпчиликка яхши маълум. Айни вақтда немис халқ эртаклари ўзбек тилида алоҳида тўплам ҳолида кўп нусхаларда оммалаштирилди.

Бундай ишни амалга оширишда Тошкент Давлат педагогика университетининг "Герман филологияси" кафедраси мудири, доцент Хуррам Раҳимовнинг бевосита иштироки муҳим амалий аҳамият касб этмоқда. Тилшунос олим тайёрлаган «Етти оққуш» деб номланган тўплам «Чўлпон» нашриёти орқали чоп этилиб, китобхоналарга тақдим этилди.

Шунингдек, Х.Раҳимов мутаржим сифатида кўпгина ўзбек халқ эртакларини олмон тилига таржима қилиб, Германияда чоп эттирди. Унинг германиялик олима Габриелс Келлер билан ижодий ҳамкорлиги ҳам яхши натижалар берди. Шу алоқа туфайли ўзбек халқ оғзаки ижоди намуналарининг немисча таржималари тайёрланиб, «Самарқанд эртаклари» номи билан янги нашр босмага берилди.

Акбар АЛИЕВ.

Қорақалпоғистон

«СУЮН ОТА» СУЮНТИРМОҚДА

Қўнғиротликлар «Суюн ота» хусусий фирмаси маҳсулотларини яхши билишади. Тумандаги кўплаб хонадонларда фирма тайёрлаган ажойиб гиламлар осиғлик турибди.

Эндиликда ана шундай гиламлардан бир қанчасини тошкентлик ва олмаоталик харидорлар ҳам сотиб олишди. Чунки бу гиламларда қорақалпоқ халқ амалий санъатининг энг нозик жиҳатлари ўз жилосини топган.

Хусусий фирма ўз наввойхонасини ишга тушириш арафасида.

Айни чоғда фирма қарамоғида гиламдўзлик шохобчасидан ташқари фотохизмат, пойабзал таъмирлаш устахоналари ишлаб турибди.

Қ.ЯНГИБОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Наманган

БЕПУЛ МЕҲМОНХОНА

Ҳа, адашмадингиз. Учқўрғон шаҳридаги 5-дори-дармон ҳиссадорлик жамияти марказий шифохона ҳудудида фаолият кўрсатаётган шохобчаси ёнига мўъжазгина меҳмонлар уйи қуриб, савоб ишга қўл урди. Тумaннинг узоқ қишлоқларидан беморни кўриш ёки унга қараш учун келган фуқаролар беминнат хизматдан баҳраманд бўлишаяпти. Шуниси эътиборлики, унда яшаш бепул.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОҚСАРОЙДА УЧРАШУВ

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовга М.Ломоносов номидаги Москва Давлат университетининг фахрий профессори унвони берилди.

15 январ куни Оқсарой қароргоҳида бўлиб ўтган учрашув чоғида Москва Давлат университети ректори Виктор Садовничий Давлатимиз раҳбарига мазкур унвон дипломини тантанали равишда топширди. Мамлакатимиз Президенти бу унвонга Ўзбекистон—Россия муносабатларини ҳамда фан, таълим ва маданият соҳаларида ҳамкорликни ривожлантириш борасидаги буюк хизматлари учун сазовор бўлди.

Ислом Каримов эътирофи ва кўрсатган ҳурмати учун москвалик олимларга миннатдорлик билдирди.

В.Садовничий Ўзбекистонда янги авлод тарбияси, таълим тизимини тубдан ислоҳ этиш борасида амалга оширилаётган ишлар россиялик олимлар, таълим соҳаси мутахассислари томонидан юксак баҳоланаётганини таъкидлади. "Биз сизни келажак авлодлар учун катта ғамхўрликлар қилаётган давлат раҳбари сифатида алоҳида ҳурмат қиламиз, — деди у. — Хусусан, Ўзбекистонда сиз бошчилигингизда ишлаб чиқилган Кадрлар тайёрлаш миллий дастури, ҳақиқатан ҳам, катта эътиборга молик ҳужжатдир".

Россиянинг энг йирик ўқув маскани бўлган Москва Давлат университети халқаро майдонда ҳам катта обрў-эътиборга эга. Шу боисдан университетнинг фахрий профессор ёки докторлиги унвони дунё миқёсида обрў қозонган илм-фан, маданият ва сиёсат арбобларига берилади. Мазкур илм даргоҳининг фахрий профессорлари рўйхатида оламга машҳур адиб И.Гёте, Ҳиндистоннинг биринчи Бош вазири Ж.Неру, АҚШ Президенти Б.Клинтон, Украина Президенти Л.Кучма каби машҳур шахслар борлиги бунинг ёрқин далилидир.

(ЎзА)

СУРАТДА: қабул пайти.
Муҳаммад АМИН олган сурат.

МУТАНОСИБЛИК

Идоралараро мувофиқлаштирувчи кенгаш мажлисида Умумиқтисодиёт комплекси тармоқларида ана шу хусусият етишмаслиги танқид қилинди

Аввал хабар қилганимиздек, ўтган ҳафтада Президент ҳузуридаги Ислоҳотлар ва инвестициялар бўйича идоралараро мувофиқлаштирувчи кенгаш мажлисида Юртбошимиз томонидан Вазирлар Маҳкамасининг Умумиқтисодиёт комплекси фаолияти теран таҳлил этилди. Мажлисда ҳар бир масала ниҳоятда кенг қамров майдонида муҳокама қилинди. Тармоқ мутасаддилари олдига аниқ саволлар қўйилди.

Модомики, Умумиқтисодиёт комплекси таркибига 15 та вазирлик ва идора кирар экан, уларни ўзаро боғлаб турган жиҳатлар нима? Мазкур тизимда ишлаётган ходимлар бир-бирларини танишадими? Қандай мақсадлар уларни ягона куч бўлиб ҳаракат қилишга ундаши керак? Ана шундай саволлар олдида мутасаддилар оғиз очолмай қолишди. Маълум бўлишича, тизимда тарқоқлик, идоравий манфаатлар устунлик қилиши каби ҳолатлар оддий воқеликка айланган.

Хўш, бундай вазиятдан чиқиш учун, иқтисодий ислоҳотлар ва эркинлаштириш борасидаги ишларимизни жонлантириш мақсадида нималар қилишимиз керак? Жавоб жуда оддий: бунинг учун оламшумул кашфиёт талаб қилинмайди, балки юксак ривожланган мамлакатлар босиб ўтган йўлга назар ташлаш, уларнинг инсониятга берган тажрибасини ўз шароитимизга мослаб татбиқ этиш зарур. «Туяга миниб, узоқни кўзла» деган

(Давоми 2-бетда).

Ватан ҳимоячилари кунига бағишланди

Мамлакатимизда 14 январ — Ватан ҳимоячилари куни умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланди. Байрам арафасида пойтахтимиздаги муҳташам "Туркистон" саройи одамлар билан ҳар қачонгидан гавжум бўлди. Бу ерга вазирлик ва идоралар, қўмита ва ташкилотлар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг вакиллари, шонли армиямиз жангчилари, уруш ва меҳнат ҳамда Қуролли Кучлар фахрийлари, олий ҳарбий билим юртлари курсантлари, шаҳар жамоатчилиги намояндалари, кўпдан-кўп меҳмонлар ташриф буюрди.

Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган тантанали йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў.Султонов очди.

(Давоми 3-бетда).

Қишлоқ хўжалиги раҳбарлари ўқуви якунланди

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг, вилоятлар ҳокимларининг қишлоқ хўжалиги масалалари бўйича ўринбосарлари, қишлоқ туманлари ҳокимлари, агросаноат соҳасига таллуқли вазирлик ва идоралар раҳбарлари дастлабки гуруҳи учун ўтказилган бир ҳафталик семинар-мунозара давра суҳбати ва тест синовлари билан якунланди.

Анжуманда Президентимиз Ислом Каримов Оқсаройда пахтачиликка бағишлаб ўтказилган йиғилишда белгилаб берган вазифалардан, Вазирлар Маҳкамасининг шу ҳақдаги қароридан келиб чиққан ҳолда аграр соҳада ягона давлат сиёсати ва стратегиясини изчиллик билан амалга ошириш, миллий истиқлол ғоясининг асосий тушунча ва тамойилларини чуқурроқ ўрганиш, иқтисодиётни янада эркинлаштириш, кадрлар тайёрлашни яхшилаш ҳамда соҳа ходимларининг ташкилотчилик, тадбиркорлик ва касбий маҳоратини юксалтириш масалалари юзасидан атрофлича фикр-мулоҳаза юритилди, бу борадаги тажриба алмашилди.

(Давоми 3-бетда).

Япониянинг янги гранти

Япония ҳукумати "Озиқ-овқат ишлаб чиқаришни кўпайтириш" лойиҳаси бўйича Ўзбекистонга 550 миллион иен (тахминан 5,5 миллион АҚШ доллари) миқдорида беғараз молиявий ёрдам ажратиш тўғрисида қарор қабул қилди. Ўзбекистон Респубикаси Вазирлар Маҳкамасида ушбу грант бўйича Алмашув ноталари имзоланди. Уни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Т.Холтоев ҳамда Япониянинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси К.Накаяма хоним имзолади.

Япония 1995 йилдан буён Ўзбекистонга "Озиқ-овқат ишлаб чиқаришни кўпайтириш" лойиҳаси бўйича беғараз ёрдам кўрсатиб келади. Айни пайтда ушбу лойиҳа асосида ажратилган кўмак миқдори 2,6 миллиард иенга (24 миллион доллар) етди. Бу маблағ ғалла ва шоли ўриш комбайнлари ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик техникаси сотиб олишга сарфланмоқда. Айни пайтда бундай техника Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти далаларида самарали ишлатиляпти. Ўтган йили улар ёрдамида 50 минг гектар майдондаги ғалла ва шоли ўриб-йиғиб олинди. Диққатга сазовор жиҳати шундаки, ушбу грантлар ҳамда уларнинг ҳисобига олиб келинган техникадан қандай фойдаланилаётгани Ўзбекистон ва Япония мутахассислари томонидан мунтазам назорат қилиб борилаётир.

Япония ҳукумати томонидан ажратилган бу галги грант 2001 йилда берилган дастлабки молиявий кўмак бўлиб, ундан мақсад Қорақалпоғистон ва Хоразмда шоли етиштиришни кўпайтиришдир. Ушбу маблағ янги, замонавий қишлоқ хўжалик техникаси — шоли ўриш комбайнлари ва зарур асбоб-ускуналар сотиб олишга ишлатилади.

(ЎзА)

Бу жаҳон XXI айвонида...

Салвадор

ЗИЛЗИЛА ОҚИБАТИДА...

Салвадордаги қутқарув хизмати ходимларининг айтишича, шанба куни бўлиб ўтган зилзила оқибатида 200 нафардан ортиқ киши қурбон бўлган, мингдан зиёд киши бедарак йўқолган. Қутқарувчилар омон қолганларни қидириб топиш учун бор имкониятларни ишга солмоқда. Бироқ ер ковлайдиган машиналарнинг тақчиллиги ишни бироз қийинлаштирмоқда. Кеча эса АҚШ, Мексика, Гватемала, Туркия, Испания каби қатор давлатлар Салвадорга ёрдам кўрсатишларини маълум қилди. Шу ўринда бир мисол: Швейцария суғурта компанияси маълумотига қараганда, ўтган йили дунёда содир бўлган табиий офатлар туфайли 17 мингдан ортиқ одам қурбон бўлган. Унинг дунё иқтисодиётига келтирган зарари эса қарийб қирқ миллиард АҚШ долларини ташкил қилди.

Тел-Авив

НАВБАТДАГИ МУЗОКАРА ҚОЛДИРИЛДИ

Ўтган якшанба куни белгиланган Исроил-Фаластин ўртасидаги навбатдаги музокаралар қолдирилди. Маълум бўлишича, Исроил Фаластин мухториятининг бир қатор ҳудудларини қамал қилишни тўхтатиш ҳақидаги ваъдасини бажармаганлиги бунга сабаб бўлган. Ўтган шанба куни Ғазо секторида Исроил собиқ Бош вазири Шимон Перес ва Ёсир Арофат ўртасида бўлиб ўтган икки томонлама мулоқотларда эса Фаластин қочоқларини қайтариш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Бироқ айни масалада якдил фикрга келинмаган. Ҳозирда Исроилдаги сиёсий вазият ҳам кескин бўлиб турибди. Бош вазир Эҳуд Барак томонидан олиб борилаётган сиёсатга норозилик белгиси сифатида мамлакат соғлиқни сақлаш вазири Рони Мило истеъфога кетишини маълум қилди. У ўз хатти-ҳаракатларини изоҳлар экан, Исроил фаластинликларга кўп масалаларда ён берганликларини айтиб, шундай қарорга келганлигини айтди.

Жакарта

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ, ЭНДИ...

Индонезия мудофаа вазири Муҳаммад Маҳфуд мамлакат ҳукумати билан «Ачех озодлиги» ҳаракати ўртасида Женевада бўлиб ўтган тинчлик музокаралари самарали якунланганини маълум қилди.

Томонлар вақтинчалик ўқ отишни тўхтатиш борасида битимга эришди. Энди улар можарони сиёсий йўл билан ҳал қилиш чораларини кўради, деди вазир.

Лиссабон

САМПАЯНИНГ ИШОНЧЛИ ҒАЛАБАСИ

Ўтган якшанба куни Португалияда ўтказилган президентлик сайлови мамлакатнинг амалдаги президенти Жорж Сампая ғалабаси билан якун топди. Дастлабки маълумотларга қараганда, у сайловчиларнинг 56 фоизлик овозини олишга муваффақ бўлган. Ж.Сампаянинг асосий рақиби, Социал-демократик партия етакчиси Феррейра ду Амарал 34 фоиз овоз тўплаган. Коммунист Антони Абре эса бор-йўғи 5 фоиз овоз олишга эришган.

Пекин

ЮКСАК БАҲО БЕРИЛДИ

Хитой БМТнинг халқаро тинчликпарвар кучлари фаолиятини юқори баҳолайди ва мамлакат ҳарбийлари бундай тадбирларда янада фаолроқ қатнашади, деди мамлакат ташқи ишлар вазирлиги расмий вакили Чжу Банцзао.

Унинг айтишича, Хитой сўнгги йилларда ўтказилган тинчликпарварлик тадбирларга беш юздан ортиқ ҳарбий кузатувчи жўнатди. Шунингдек, БМТнинг Камбожадаги тадбирида эса хитойлик мингга яқин техник хизматчи иштирок этган эди.

«Интернет» хабарлари асосида тайёрланди.

Хавфли ўйин

Шундай ҳодисалар бўлади-ки, кутилмаган оқибатларга олиб келиши мумкин. Шу сабабли улар жиддий эътибор талаб қилади.

Баъзан одамлар ўзлари қилаётган хатти-ҳаракатларнинг асл сабаб ва оқибатларини унчалик ҳам чуқур ўйлаб ўтиришмайди.

Жумладан, Қирғизистоннинг Боткен туманидаги Қора-Токайн шаҳарчаси аҳли маҳаллий маъмурият вакиллари иззат-нафсининг касрига қолди, бу эса тузатиб бўлмас оқибатларга олиб келиши мумкин эди.

Аҳолининг хабарсизлигидан фойдаланган боткенлик амалдорлар 2001 йилнинг 1 сентябридан қонун томонидан ер хусусий мулк тарзида сотилишини рўкач қилиб, ўзга давлат ҳудудида жойлашган ва илгари мунозарали ҳисобланмаган ер майдонини қайта тақсимлай бошлади.

Улар ҳукуматлараро комиссия томонидан Сўх ҳудудида делимитация бўйича ўтказилаётган ишлардан тўла бохабар бўлгани ҳолда, ўзбошимчалик билан ўзгалар ҳисобидан ўз ҳудудларини кенгайтиришга уриниб кўришди.

Шаҳарча аҳлига Фарғона вилояти Сўх тумани "Ҳушёр" ширкат хўжалиги боғидан ер майдони ажратишни ваъда қилишди ва ўз ваъдаларининг "қонунийлигини" исботлаш учун "Ҳушёр" хўжалигига ўзларининг туман ер ўлчовчиларини юборди. Ер ўлчовчилар эса Ўзбекистон томонидан юридик кучга эга ҳужжатлар йўқлигига умид қилган ҳолда мазкур ер майдонларини ўлчай бошлади.

Кези келганида қайд этиш керакки, ушбу чегаранинг ўтиш чизиғи илгари бир неча бор тасдиқланган эди.

Бу ўринда боткенлик ер ўлчовчилар 1970 йилда Риштон ва Боткен туманлари ижроия қўмиталари ҳамда Фарғона вилояти ижроия қўмитаси қарорига кўра, икки республика хўжаликлари ўртасида амалга оширилган вақтинчалик айирбошлашни рўкач қилиб кўрсатишди. Унга кўра, Ўзбекистон хўжалигига 100 гектарлик яйлов, Қирғизистон томонига 7 гектар боғ ва 20 гектар ўзлаштириладиган ер ижара тарзида фойдаланишга топширилган эди.

Бироқ, 1987 йилнинг 7 майида республикалараро комиссия томонидан боғ майдони Ўзбекистонга қарашли эканини ҳар икки томон яна бир бор эътироф этди.

Боткенлик ер ўлчовчиларга тегишли ҳужжатлар кўрсатилгач, улар ўз хатти-ҳаракатларининг ноқонунийлигини тан олишди.

Воқеанинг ўзигина эмас, балки бу борада маҳаллий маъмурият хатти-ҳаракатида мантиқ йўқлиги кишини ажаблантиради.

Чунончи, Қора-Токайн шаҳарчаси зикр этилган боғдан 8-9 километр узоқликда жойлашган. Бундан ташқари, у ерлик аҳоли орасида ер танқислиги йўқ, ён-атрофдаги ерлар ҳам фойдаланилмасдан ётибди.

Шундай экан, ён-атрофда эгасиз ерлар мавжуд бўла туриб, одамларни шунчалик узоқдан ер олишга ундашнинг нима кераги бор? Бу билан Боткен маъмурияти вазиятни атайлаб кескинлаштиришга интилаяптими? Бундан мақсад нима? Жанжал чиқаришми?

Чегаранинг ҳар икки томонида асрлар оша аҳил яшаб келаётган аҳоли ўртасида чиқиши мумкин бўлган зиддият жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин.

Бундай воқеа Франция билан Бельгия ўртасидаги чегарада содир бўлганида бу хатти-ҳаракат мустақил давлат ҳудудига суқилиб кириш сифатида баҳоланган бўлар эди.

Бу ҳодиса маҳаллий ҳокимият томонидан содир этилган ягона ўзбошимчалик эмас.

Маҳаллий маъмурият ўзининг бундай ўзбошимча хатти-ҳаракатлари учун жиддий жазоланиши керак.

Фарғона водийсининг бу ҳудудидан ўтадиган давлат чегарасини ҳар икки мамлакат аҳолисини боғлаб турувчи ер усти алоқа тармоқлари кесиб ўтади. Маҳаллий ҳокимият томонидан чегаранинг ўзбошимчалик билан қайта бўлиб чиқилиши умуман давлат ҳокимияти нуфузига путур етказади.

Ўз чегарасининг ҳуқуқий асосланишига доир ҳужжатларни узоқ вақтдан буён тайёрлай олмаётган қўшни республикага ёрдам бериш мақсадида, Ўзбекистон ҳукумати Қирғизистоннинг собиқ ҳукумати томонидан маъқулланган муросавий қарорини қўллаб-қувватлашни таклиф этди ва қарорни юридик расмийлаштириш ишлари якунланиб қолган эди.

Ҳукумат алмашиши маҳаллий ҳокимият учун аҳоли ўртасида шубҳали усуллар билан, хавфли ўйинларга йўл очиш орқали ўз "обрўсини" ошириш ҳамда музокаралар жараёнини мураккаблаштиришга қулай асос бўлганга ўхшайди.

Ўзларининг маҳаллий сиёсатини юритар экан, улар Ўзбекистон Республикаси ва Қирғизистон Республикаси ўртасида имзоланган Абадий дўстлик ҳақидаги ва минтақавий хавфсизликни сақлаш тўғрисидаги шартномалар талабларини қўпол равишда бузаётганликларини инобатга олишмаяпти.

Бугунги кунда ҳокимият қўлида бўлган амалдорлар аҳолининг тинч турмуши учун масъулият ўз зиммаларида эканлигини, ўйламай-нетмай қилинган хато учун эртами-кечми жавоб бериш муқаррарлигини унутмаслиги лозим.

Шуни эслатиш жоизки, мамлакатларимиз халқлари неча асрлардан буён аҳил қўшничилик қилиб келади, маҳаллий амалдорлар ўзгариб туради, оддий халқ эса қолаверади.

Айни пайтда бу ҳодиса делимитацияни ҳеч қандай асоссиз, сунъий равишда чўзиб келаётган айрим шахслар учун огоҳлантириш бўлди. Агар ҳукумат миқёсида эришилган келишувлар қисқа муддатда ижро этила бошланса, бундай ўринсиз хатти-ҳаракатларга ҳеч қандай имконият қолмайди.

М. КОМИЛОВ.

МУТАНОСИБЛИК

(Давоми. Боши 1-бетда).

мақол бугун пайдо бўлган эмас. Эндиликда устувор ва стратегик йўналишларни аниқлаб олиш кераклиги ҳақидаги ҳақиқатни англаб етишимиз учун яна нима талаб қилинади?

Мамлакатимиз раҳбари мажлисда эртани кўзлаб ишламаслик қандай оқибатларга олиб келиши мумкинлиги ҳақида ҳаётий бир мисолни келтирдилар. Ҳаммамизга маълумки, 1990 йилда Ўзбекистонга 5,5 миллион тонна нефть маҳсулоти четдан келтирилган. Нима эвазига дейсизми? Дунё бозорида нефтдан ҳам харидоргир неъмат — пахтамизни сувтекинга сотиш ҳисобига. Мана энди нефть мустақиллигига эришдик. Лекин бу ғалаба бизга хотиржамликка берилишимиз учун асос бўлмаслиги керак. Негаки, кейинги пайтларда Бухоро ва Фарғона нефтни қайта ишлаш заводларига етказиладиган хомашё заҳираси камайиб қолибди. Агар ўз вақтида узоқ ҳамда давомли режалар, прогнозлар ва макроиқтисодий баланслар тузилганида шу ҳол рўй берармиди?

Бир қарашда Комплексга қарашли тармоқларда ҳамма нарса ўз ўзанида кетаётгандай. Лекин улар ўртасида ўзаро чамбарчаслик, фаолият мутаносиблиги йўқ. Чап қўл ўнг қўлнинг нима қилаётганидан бехабар.

... Шундай идоралардан бирида ишлаётган дўстимга қўнғироқ қилиб, учрашишни таклиф қилдим.

— Иложим йўқ, бош қашишга имкон тополмаяпман. 10-15 кунлардан кейин гаплашайлик, — телефондаги суҳбатдошимнинг гапириш оҳангидан вақти тиғизлиги сезилиб турарди.

— Нима, бирор муҳим объектни топширяпсизларми?

— Йўқ, ундан ҳам муҳим...

— Нима бўлмаса? — қизиқишим ортиб сўрадим.

— Ҳисобот тайёрлаяпмиз, бошқармамизда ҳамма шу иш билан банд...

Яшириб нима қиламиз, бутун-бутун вазирликлар, каттаю кичик амалдорлар ўз фаолиятини шу ҳисоботлар билан боғлайди. Албатта, ҳисобот ҳам керак. Лекин ҳисобот учун ҳисобот кимга керак? Кошки улар тўлдираётган қат-қат қоғозларни биров қизиқиб ўқиса? Худди дунёнинг тақдирини ҳал қилаётгандай, ўз истеъдодимизни ҳисоботларга сафарбар этамиз. Бу тиғиз вазият то юқори турувчи идоранинг ҳисоботни тасдиқлагунича давом этади. Қабул қилиндими, бу ёғига, кейинги чораккача енгил нафас олиш мумкин.

Кўз ўнгимизда рўй бераётган ҳаётдан бир мисол келтирсам. 2000 йил якунида «Ўзқурилишматериаллари» акционерлик компанияси тизимига қарашли «Кварц» акционерлик жамиятига тегишли акцияларнинг 28 фоизини «Пахтабанк»га сотишни таклиф этди. «Хўш, нима бўлибди, акциялар сотилса яхшику?» дейишингиз мумкин. Нариёғини суриштирсангиз, аҳвол ойдинлашади. Аслида корхонага қарашли акциялар хорижий сармоядорларга сотилиши, бинобарин, хазинага қаттиқ валюта келтириши керак эди. Акционерлик компанияси эса чет эллик сармоядорларни жалб этолмай аввал олинган кредитни қоплаш мақсадида бояги акцияларни сўмга сотмоқчи бўлаяпти. Оқибатда занжирли силсила қандай давом этишини, бундай иш тутиш яна қанча номутаносибликларни келтириб чиқариши мумкинлигини тасаввур қилаяпсизми?

Фаолиятимизнинг ҳар бир бўғинида мутаносибликни таъминлаш табиат мувозанати даражасига кўтарилиши керак. Амалда эса аксарият тармоқларнинг раҳбарлари бу ҳақиқатни унутиб қўйишяпти. «Ўзимга боғлиқ ишни қилдимми, марҳамат, у ёғига тегишли одам жавобини берсин» — шундай фалсафада юрган мансабдорлар кам эмас. Ундайлар учун қўшни жабҳада, макроиқтисодиёт тизимида нима бўлаётганининг қизиғи йўқ, фақат унинг «полизи»га тош отилмаса бўлди. Тинч, беғалва ишласа... Ахир, сизга умид билан қараб турган, эртанги куни яхшироқ бўлишига ишонган халқни идорангиз, вазирлигингиз қанақа ҳисобот топширгани эмас, аввало, ўзи яшаётган Ватан равнақи, эл-юрт фаровонлиги қизиқтиради.

Демак, бизнинг ҳаммамизни бирлаштирувчи омил Ўзбекистон манфаатларидир. Мен муҳтарам газетхондан бу гапларни баландпарвоз ибора сифатида қабул қилмасликни ўтиниб сўрардим. Негаки, инсоннинг қалбида, вужудида ўрнашган орзу-ниятларга кўп нарса боғлиқ. Давлатимиз раҳбари бежиз миллий истиқлол ғоясига эътиборни қаратаётгани йўқ. Кимки, агар юрганда, турганда, хизмат жойида «Мен бугун Ўзбекистоним учун нима қилдим, ёнимдаги ҳамкасбим-чи?» деган саволни ўзига берса, назаримда, ишларимиз янада юришиб кетган бўларди. Ўшанда дунёнинг манаман деган давлатлари сафида жонажон Ватанимизни кўришга асло шубҳа қолмайди.

Шуҳрат ЖАББОРОВ.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2001 йил 16 январдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	180,37	10 Испания песети	18,62	1000 Туркия лираси	0,49
1 Австрия шиллинги	22,51	100 Италия лираси	16,00	1 Финляндия маркаси	52,11
1 Англия фунт стерлинги	482,47	1 Канада доллари	217,64	1 Франция франки	47,23
10 Бельгия франки	76,80	1 Хитой юани	39,46	1 Швейцария франки	201,42
1 Голландия гульдени	140,58	10 Люксембург франки	76,80	1 ЕВРО	309,81
10 Греция драхмаси	9,10	1 Малайзия ринггити	85,97	10 Жанубий Корея вони	2,54
1 Дания кронаси	41,51	1 Германия маркаси	158,40	10 Япония иенаси	27,44
1 БАА дирхами	88,93	1 Польша злотийси	79,76	1 Россия рубли	11,52
1 АҚШ доллари	326,63	1 СДР	427,21	1 Украина гривнаси	60,11
1 Миср фунти	85,28				

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

Ватанимиз мустақиллигининг ўн йиллиги олдидан

ЛОНДОНЛИК ЖОН БОБОНИНГ ЭЪТИРОФИ

1999 йилнинг охирларида Англия пойтахти — Лондон шаҳрида кексалар учун яратилган янги технологиялар кўргазмаси бўлиб ўтганди. Унда қариялар учун мўлжалланган турли замонавий асбоб-ускуналар — автоматик тарзда очиб-ёпиладиган дераза пардалари, пулт ёрдамида ёқиб-ўчириладиган чироқлар ва шу каби ғаройиб нарсалар намойиш этилди.

Мен Лондондаги Сити университети журналистика куллиёти талабаси сифатида мазкур анжуманга мақола тайёрлаш учун бордим. Кўргазмага қўйилган нарсалар, ҳақиқатан, кишининг эътиборини тортарлик эди. Кичкина бир бошқарув мосламасига “Чироқларни ўчир” деб буйруқ берилса, хонадаги барча чироқлар ўчади, “Пардаларни тушир” дейилса, ёпилади. Хуллас, техникамисан, техника. Анжуманда англиялик қарияларнинг уйида компьютерларни кўпайтириш, уларни «Интернет»га улаш ҳақида ҳам гапирилди. Мақсад шуки, компьютер орқали кексалар харид қилиши, танишлари билан гаплашиши ва ҳоказо юмушларини бажариши мумкин.

Кўргазмада хаёлимга келгани “Мана сенга тараққиёт, бу нарсалар биздаги одамларнинг етти ухлаб тушига ҳам кирмайди”, деган ўкинчли фикр бўлди. Оқшом эса мен ижарада турган инглиз хонадони соҳиби билан кечки овқат устида айни кўргазма хусусида гап очдим. Яшириб не қилдик, унга англиялик кексалар учун яратилаётган ажойиб-ғаройиб қулайликлар ҳақида ҳавас билан гапирдим. Хонадон эгаси, ёши етмишни қоралаб қолган мўйсафид — Жон гапларимга фикр билдиришдан аввал, Ўзбекистондаги қариялар ҳаёти, кексалар ва ёшлар ўртасидаги муносабат ҳақида сўради. Мен бизда қариялар алоҳида ҳурмат ва эътиборга сазовор одамлар эканию, оилада ҳам кўча-кўйда ҳам улар доимо ҳурмат-иззатда бўлиши ҳақида сўзлаб бердим. “Ҳамонки шундай экан, сизнинг кексаларингизга биздаги каби техниканинг нима кераги бор,” деб қолди Жон. “Биздаги шароит бутунлай бошқа, шунинг учун ҳам бунақа техникаларнинг бизга қизиғи бор. Сизда эса бунга ҳожат ҳам йўқ. Сабаби ўзбеклар кексайиб қолганида болалари ташлаб кетмас экан. Бундан ортиқ яна нима керак”.

Кампири чин дунёга сафар қилганидан сўнг Лондоннинг хилват гўшасида ёлғиз ва ўксик ҳаёт кечираётган чолнинг бу эътирофи менга бошқача таъсир қилди. Эҳтимол, у бироз муболаға қилгандир. Лекин, ўйлаб қаралса, халқ сифатида бизнинг ҳам бошқаларга кўз-кўз қиладиган томонларимиз талайгина экани рост.

Ушбу суҳбатдан кейин Жон бобонинг Ўзбекистонга қизиқиши янада ошиб, мамлакатимиз ҳақида турли-туман саволлар беришдан тинмайдиган бўлди. Бир кун эса у уйга Марказий Осиёнинг катта харитасини кўтариб келди. “Уйнинг қайси деворига оссам, чиройли кўринаркан” дея кексаларга хос инжиқлик билан ўйлай-ўйлай, охири кираверишдаги деворни танлади. Сўнгра харитадан Ўзбекистонни алоҳида ранг билан ажратиб чиқди. “Сен келмасингдан олдин мен Ўзбекистон ҳақида умуман билмас эдим. Энди эса бу ажойиб урф-одатлари бор юрт ҳақида уйимга келган ҳар бир меҳмонга гапириб бераман. Агар улар Ўзбекистоннинг қаердалигини билишмаса, мана бу ерда деб, харитадан кўрсатиб ҳам қўяман”. Бу қисқа изоҳ бир муддат чолнинг қилиғидан ҳайрон бўлиб, унга савол назари билан қараб турган менга — Ўзбекистон Президентининг иқтидорли ёшларни чет элларда таълим олишларини қўллаб-қувватловчи “Умид” жамғармаси йўналиши билан Лондонга ўқишга келган Ўзбекка ҳам ҳайратланарли, ҳам қувонарли эди.

Эҳтимол, бу кимларгадир шунчаки мақтов ё бир хушомаддек туюлар. Лекин ўша дақиқада кўксимни лим-лим тўлдирган фахр ҳисси ҳамон кўнглимни тарк этгани йўқ. Шунда Ўзбекистон болаларининг чет элларда ўқиши нафақат бизга, балки хорижликларга ҳам кераклигини ўзимча кашф этгандек бўлдим. Шу маънода, Ўзбекистон мустақиллигининг бир меваси сифатида пайдо бўлган бу имконият эртанги кунимиз фаровонлиги учун катта аҳамиятга эга. Бугун, дейлик, биргина “Умид” йўналиши бўйича хорижда таълим олаётган ватандош талабалар ўзларининг хорижлик дўстларига мамлакатимизнинг салоҳияти, давлатимиз юритаётган бугунги сиёсат ва иқтисодиётимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар жараёни, халқимизнинг урф-одатлари, маданияти ҳақида гапириб берса, Ўзбекистон ҳақида билувчилар, унга қизиқиш билан қаровчилар сони қанчалар ортади. Нафсиламбрини айтганда-ку, бугун Ўзбекистон ҳақида билмаслик, таниқли бир ёзувчи айтмоқчи, маърифатсизлик бўлиб қолаяпти.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 1999 йил АҚШга ташриф буюрганида, Америкада ўқиётган ўзбекистонлик йигит-қизлар билан учрашганди. Ўша учрашувда Ўзбекистоннинг хорижда ўқиётган ёшлари Президент Ислом Каримовнинг мамлакат келажаги учун қўяётган сармоясидир, деган эътироф айтилди. Бу гапнинг тагида нималар ётганини ўзим хорижда ўқиб юрган чоғларимда англаб етгандек бўлдим. Аслида ҳар бир “Умид”чи ўзича бир муаллим, тарғиботчи ҳам экан. Сабабини бир мисол билан тушунтириш мумкин.

Ўқишни эндигина бошлаган кезларимиз. Ҳамма бирбири билан танишишга ошиққан, атроф тўла турфа хил одам, мажнундай соч ўстириб, балдоқ таққан йигитлару калтагина этакли қизлар дегандай... Асли панамалик, лекин ўзи Британиянинг Манчестер шаҳрида истиқомат қилувчи бир сабоқдошимиз мендан қаерлик эканимни сўради. Ўзбекистондан эканимни айтсам, у савол назари билан боқди. Унга юртимизнинг жўғрофий жойлашуви, халқи, дини ҳақида қисқача гапириб бердим. Халқимизнинг асосий қисми мусулмон эканини эшитган суҳбатдошим “Сизда ҳамма эркаклар мажбурий равишда соқол қўйиб, аёллар паранжида юрадими?” деб сўради. Кулгим қистади. Бу оврупалик биродарлар мусулмон давлатларида цивилизация йўқ деган ибтидоий тасаввурдан қачон қутуларкан-а?! Хаёлимдан кечган илк фикр шу бўлди. Мен унга бизда ҳаёт у ўйлаганидан бутунлай бошқача эканини айтдим. Бу каби саволларга хорижда таҳсил олган ва олаётган бошқа ёш ватандошларимиз ҳам дуч келиши турган гап. Ўзбекистон ҳақида қанча лозим бўлса, шунча гапириб, уни билмаганларга билдириш, тушунмаганларга тушунтиришнинг аҳамияти катта. Келажакка қўйилган сармоя, деган гапни ўзимча шундай талқин қилдим.

Ўзбекистон мустақил бўлганига ҳадемай ўн йил тўлади. Бир қарашда шу ўтган даврда катта ўзгаришлар бўлмагандек туюлади. Лекин атрофга яхшилаб қарасак, бугунги Ўзбекистон ўн йил олдинги “Шўро Республикаси”га қараганда анча улғайган, ҳар томонлама юксалган мустақил давлатга айланганини кўрамиз. Буни ҳеч ким инкор эта олмайди. Дунё Ўзбекистонни, Ўзбекистон эса дунёни тобора кенгроқ таниб бораётир.

Дарвоқе, менга уйини ижарага берган лондонлик ўша Жон бобонинг юртимизга қизиқиши шу даражада ортдики, алал-оқибатда у ўтган кузда Ўзбекистонга келиб, диёримизни бир ой мириқиб томоша қилди ва ҳайратига яна ҳайрат қўшилиб кетди. Ҳатто, Тошкент аэропортида хайрлашаётганимизда, унинг кўзларига ёш қалқиди. Шунданми, баъзан ўйлаб қоламан, дунёда Ўзбекистонга Жон бободай ихлоси тобора ортаётган одамлар қанча экан?..

Фарҳод АРЗИЕВ,
ЎзА шарҳловчиси.

«Алпомиш» ун чиқарди

Жарқўрғон туманидаги «Алпомиш» Ўзбекистон — Туркия қўшма корхонаси ун ишлаб чиқаришга ихтисослашган бўлиб, 2000 йилнинг сентябр ойидан биринчи маҳсулотини бера бошлаган эди. Айни пайтда завод бир кеча-кундузда 150 тонна буғдойни қайта ишламоқда. Замонавий дастгоҳлар билан жиҳозланган мазкур корхонанинг 105 ишчиси бор. Бу ерда ҳозирча 1-навли ун тайёрланмоқда. Кейинчалик бошқа навдаги ун ва омухта ем ишлаб чиқариш ҳам режалаштирилган. Бундан ташқари, келгуси ўрим-йиғим мавсумига қадар 7 минг тонна буғдой сақланадиган омборхонани ишга тушириш мўлжалланмоқда.

СУРАТЛАРДА: корхонанинг умумий кўриниши; оператор Фарҳод Худойқулов.

Искандар ХЎЖАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

Поп туманида 2000 йил қишлоқ хўжалиги якунлари ва янги мавсумга тайёргарлик бўйича вилоят кўргазмали семинар-кенгаши бўлди.

Ғолибларга – автомобиллар

Кенгаш қатнашчилари туман машина-трактор саройларида бўлишиб, яратилган шарт-шароитлар билан танишдилар. Механизаторларнинг иккинчи уйига айлантирилган саройлардаги дам олиш хоналари, спорт майдончасию, сауналар чиндан-да гўзал. Бундай қулайликдан руҳланган таъмирловчи ва механизаторлар экиш агрегати ҳамда бошқа техника воситаларини мавсумга шай қилиб қўйганлар. Кўргазмали семинар-кенгашда ана шу ҳақида сўз юритилди.

Вилоят ҳокими Т. Жабборов кенгаш сўнггида 2000 йилги пахта йиғим-терими мавсуми меҳнат мусобақаси ғолибларига мукофотлар топширди.

I-ўринни олган Чортоқ тумани «Дамас» автомобили соҳиби бўлди. 2-ва 3-ўринларни эгаллаган Наманган ва Учқўрғон туманлари вакиллари «Тико» автомобилини миниб кетишди.

Шунингдек, ширкат хўжаликлари орасида биринчиликни олган Чортоқ туманидаги «Мустақилликнинг беш йиллиги» хўжалиги видеоиккилик, Наманган туманидаги «Ғайрат» ва Учқўрғон туманидаги «Қўчқор ота» номли ширкат хўжаликлари рангли телевизорлар билан тақдирланди.

Валияхон САИДОВА.

Ўткир тиғ остида

Ўзганинг ҳақидан қўрқмайсизми?

Мамлакатимизда истеъмол бозорини барқарорлаштириш, мулкдорлар ўртасида эркин ва соғлом рақобатни ривожлантириш масалаларига катта эътибор қаратилмоқда. Хўжалик субъектларининг фаолияти қонун йўли билан ишончли тарзда кафолатланган. Бу яхши, албатта. Аммо шоли курмаксиз бўлмаганидек, баъзи соҳаларда нарх-навони шакллантириш, кундалик истеъмол маҳсулотлари савдосини ташкил этиш борасида кўзбўямачилик ва суиистеъмолчилик ҳолатлари содир этилаётганлиги ачинарлидир.

Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси, унинг ҳудудий бошқармалари томонидан ўтказилган текширишлар давомида республикадаги бир қатор дорихоналар ҳамда кўмир қазиб олишга ихтисослаштирилган корхоналарда амалдаги қонун талаблари бузилаётганлиги, молиявий хато-камчиликларга йўл қўйилаётганлиги аниқланди. Қуйида ана шу хусусда сўз юритмоқчимиз.

Маълумки, ривожланган мамлакатларда табиий монополия субъектлари фаолияти давлат томонидан мунтазам равишда назорат қилиб борилади. Бундан кўзланган асосий мақсад, биринчидан, истеъмолчилар манфаатини кафолатли ҳимоялаш бўлса, иккинчидан, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ва кўрсатилаётган хизматларнинг нархлари (тарифлари)ни тартибга солиб туришдан иборатдир. Хўш, бизда аҳвол қандай? Эътироф этиш керакки, ҳукуматимиз аҳоли сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш, жойларда дорихоналар тармоғини кенгайтириш ҳамда уларнинг фаолиятини такомиллаштириш ҳақида доимий ғамхўрлик кўрсатиб келмоқдалар.

1. Дори-дармон етарли, бироқ...

Шундай бўлса-да, тармоқда олиб борилаётган ишлардан тўла қаноат ҳосил қилиш қийин. Республикадаги бир қатор дорихоналарда сервиз хизмати яхши ташкил этилмаган, талаб ва таклиф ўртасида уйғунликни таъминлаш эътибордан четда қолаётир. Молия ҳамда Соғлиқни сақлаш вазирликлари томонидан тасдиқланган дастурий режага мувофиқ, ўтган йили «Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонун ижроси ўрганилганда, турли мулкчилик кўринишидаги 193 та дорихонадан 130 тасида ҳар хил қонунбузарлик ҳолатлари аниқланди. Жумладан, Сирдарё вилоятидаги 6 та дорихонада 448,3 минг сўмлик, Тошкент шаҳридаги 2 та дорихонада 412,8 минг сўмлик, Сурхондарё вилоятидаги 2 та дорихонада 23,5 минг сўмлик, Тошкент вилоятидаги 10 та дорихонада 149,3 минг сўмлик, умуман, республика бўйича жами 33 та дорихонада 1848 минг сўмлик дори-дармон ва тиббий буюмлар назорат-таҳлил кўригидан ўтказилмаганини қандай изоҳлаш керак? Қонунга тўла амал қилиш ҳамма жойда, ҳамма учун мажбурийдир. Текширишлар асосида маълум бўлдики, бир қатор дорихоналарда савдо жараёни устидан қатъий назорат ўрнатилмаган. Оқибатда харидорлар ҳақига хиёнат қилиш, касса ёки товар чекини бермаслик, истеъмол муддати ўтган маҳсулотларни сотувга чиқариш ҳолатлари тез-тез учраб туради. Бу ҳам етмагандек, Навоий, Самарқанд, Андижон, Сурхондарё вилоятлари ва Тошкент шаҳридаги бир қатор дорихоналарда нарх-навони сунъий ошириш ҳисобига 73,3 минг сўм асоссиз даромад олинган.

Қинғир иш ҳеч қачон, ҳеч кимга обрў келтирмаган. Кўзбўямачилик қандай кўринишда бўлмасин, эртами-кечми, сув юзидаги кўпикдек юзага қалқиб чиқади. Мана, бир мисол. Фарғона вилояти, Қувасой шаҳридаги «Гулнора» хусусий дорихонаси иш фаолияти харидорларни қониқтирмай келар эди. Текшириш давомида бу ерда 39 турдаги 705,7 минг сўмлик дори-дармон воситалари ва тиббий буюмлар лаборатория кўригидан ўтказилмаганлиги аниқланиб, масалани тегишли тартибда кўриб чиқиш ва чора кўриш учун вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасига тақдимнома киритилди.

Ҳозирги кунда аҳоли эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун ўзимизда камчил бўлган дори-дармонлар ва тиббиёт ускуналари эркин муомаладаги валюта ҳисобига четдан келтирилаётганлиги барчага аён. Мутахассислар бу борадаги аҳвол билан чуқурроқ танишиш мақсадида Марказий банк лицензиясига эга бўлган 7 та корхона ва бирлашма фаолиятини назорат текширувидан ўтказдилар. Натижада импорт йўналиши бўйича олинган дори-дармон воситалари ва тиббиёт ускуналари харид нархини белгилашда кўпгина ноаниқликларга йўл қўйилганлиги аниқланди. Чунончи, валюта курсини нотўғри қўллаш, қўшимча қиймат солиғини ошириб ҳисоблаш натижасида бултур истеъмолчилардан жами 22953,4 минг сўм ортиқча ҳақ олинган. «Бухородори-дармон» ДАБ томонидан тузилган шартнома бўйича харид қиймати 10123,2 минг сўмлик дори-дармон воситалари савдо устамаси билан қўшиб ҳисоблаганда, 12441,5 минг сўмга сотилиши лозим эди. Амалда нима бўлди, денг? Валютанинг биржадан ташқари курси ўзгариши ҳисобига дори-дармонлар баҳоси асоссиз равишда оширилиб, 14737,5 минг сўмга сотилган, натижада харидорлардан 2296 минг сўм ортиқча ҳақ олинган. Шунга ўхшаш молиявий нуқсонлар «Сирдарёдори-дармон» ДАБ фаолиятида ҳам кузатилди.

Давлат маблағлари — дахлсиз. Шундай экан, унинг ўринсиз сарфланишига йўл қўймаслик ҳаммамизнинг муҳим бурчимиз бўлиши лозим. Айни кунда текширишлар давомида аниқланган ва ошиқча олинган 22953,2 минг сўмлик маблағни юз фоиз жаримаси билан бюджетга ундириш чоралари кўрилмоқда.

2. Кўмирнинг нархи нега қиммат?

Халқимиз қиш ғамини ёзда е, деб бекорга айтмаган. Чунки қиш, барибир, қишлигини қилади. Бу мавсумда аҳолининг табиий ёқилғи — кўмирга бўлган эҳтиёжи кескин ошиши ўз-ўзидан маълум. Шуни назарда тутган ҳолда, республикамизда кўмир қазиб олиш ва уни ўз вақтида истеъмолчиларга етказиб бериш юзасидан бирмунча ишлар амалга оширилмоқда.

Аммо «Кўмир» ҳиссадорлик жамиятида Ўзбекистон Республикасининг «Табиий монополиялар тўғрисида»ги, «Товар бозорларида монополистик фаолиятни чеклаш ва рақобат тўғрисида»ги, «Реклама тўғрисида»ги, «Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунлари ижроси ўрганилганда маҳсулотни қазиб олиш, сотиш ва етказиб беришда жиддий нуқсонларга йўл қўйилаётганлиги аниқланди. Жамият таркибидаги 25 та корхона ва ташкилотдан 22 тасида юқорида эслатилган қонунларнинг қатор моддаларига риоя этилмаганлиги оқибатида ўтган йили истеъмолчилардан 29353,9 минг сўм асоссиз даромад олинган. Бунинг асосий сабаби монопол маҳсулотлар нархини шакллантиришда зарурий фойда миқдорини ноўрин ошириш, темирйўл сарфи ҳамда устама харажатларни ортиқча белгилаш, кўмир сифатига қараб чегирма бермаслик ва ҳоказолардир.

Умуман, кўмир қазиб олиш ва сотиш ҳиссадорлик жамиятида нарх (тариф) сиёсатини юритишда ўзбошимчалик билан иш тутилаётганлиги кўзга ташланади. «Табиий монополиялар тўғрисида»ги Қонуннинг 7-моддасида истеъмолчилар маҳсулот нархи (тарифи) ўзгариши ҳақида оммавий ахборот воситалари орқали ўз вақтида хабардор қилиниши лозимлиги белгилаб қўйилган. Текшириш ўтказилган 9 та корхонада монопол маҳсулотларнинг нархини шакллантиришда зарурий фойда миқдорини ошириш ҳисобидан 27259,9 минг сўм асоссиз даромад олинганлиги маълум бўлди. Бундай кўзбўямачилик, айниқса, Навоий вилоятидаги «Ёқилғиқурилишмолларисавдоси», «Хоразмкўмирсавдо» масъулияти чекланган жамиятлари ҳамда «Сирдарёкўмир» жамоа корхонаси фаолиятида тез-тез содир этилаётганлиги ғоят ачинарлидир.

Кўринадики, амалдаги қонунларга тўла риоя этмаслик, нарх-навога турли маиший харажатларни қўшиб ҳисоблаш кўмир баҳосининг қимматлашувига олиб келмоқда. Истеъмолчилар манфаатига зиён етказаётган бундай ўзибўларчилик ва масъулиятсизлик ҳоллари билан асло келишиб бўлмайди. Масалан, Ангрен кўмир конида ошхона, сайёҳлик базаси ҳамда тиббий бўлим харажатлари асосий маҳсулот таннархига киритилиб, натижада текширув ўтказилган давр мобайнида истеъмолчилардан 14422,1 минг сўм ошиқча маблағ ундирилганлиги аниқланди. Сурхондарё вилоятидаги «Шарғун» кўмир конида ҳам кўзбўямачиликка йўл қўйилган, яъни хомашё, электр энергияси ва ишлаб чиқариш сарфини ошириб кўрсатиш ҳисобига 1851,5 минг сўмлик ноқонуний даромад олинган.

Умуман, 2000 йилда ўтказилган текширишлар мобайнида 12 ҳолатда «Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги, 4 ҳолатда «Товар бозорларида монополистик фаолиятни чеклаш ва рақобатни ривожлантириш тўғрисида»ги қонунлар талаблари бузилганлиги аниқланиб, айбдор шахсларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди, асоссиз олинган 58,71 миллион сўм маблағни давлат бюджетига ундиришга қарор қилинди.

Яна нима дейиш мумкин? Сиртдан қараганда, ҳақ жойида қарор топгандек. Лекин кишини бошқа нарса ўйлантиради. Юқорида тилга олинган нуқсонлар содир бўлмаслиги ҳам мумкин эди-ку. Айб кимда? Фикримизча, айбни бировдан эмас, аввало, ўзимиздан ахтармоғимиз лозим. Чунки истеъмолчи сифатида ҳақ-ҳуқуқимизни яхши билмаймиз. Бу эса қонунбузарларга қўл келиши турган гап. Ҳозир замон бошқа. Атрофимизда юз бераётган ўзгаришларга синчковроқ назар ташлаб, улардан хулоса чиқарайлик. Зеро, қонун устувор бўлган жойдагина лоқайдлик ва суиистеъмолчилик каби иллатларнинг пайи қирқилади.

Носир ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Табаррук даргоҳ

Бугун пойтахтимиз марказидаги Амир Темур сайилгоҳида соҳибқирон ҳайкали виқор тўкиб турибди. Сайилгоҳ қаршисида эса салобатли Темурийлар тарихи давлат музейи. Бу жаҳон эътироф этган буюк соҳибқиронга муносиб авлодларининг ҳурмати рамзидир. Тошкентликлар, вилоятлардан, хорижий мамлакатлардан келган пойтахт меҳмонлари ҳайкал қошида буюклик салобатини дилдан ҳис этсалар, музей уларни буюклик сабаблари ва сирларидан огоҳ этади.

Музейлар — миллат бойлиги

Музей 1996 йили Амир Темур таваллудининг 660 йиллик юбилейи арафасида ташкил этилган. Унинг бошқа музейлардан фарқи шундаки, иморатнинг ўзи аждодларимизнинг меъморчилик санъати анъаналарини ўзида мужассам этган алоҳида бир музейдир. Мармар кошинлар, салобатли устунлар, ўйма нақшли эшиклар, буларнинг бари Темурийлар даври меъморчилик услубларига хосдир.

Музей экспозициясидан темурийлар тарихига оид археология, этнография, нумизматика ёдгорликлари, қўлёзмалар, тасвирий санъат намуналари жой олган.

Музейни экспонатлар билан бойитишда Самарқанд, Бухоро, Андижон шаҳарларидаги йирик музейларда сақланаётган Темурийларга оид ноёб экспонатлар музейга келтирилди. Шунингдек, 1996 йил апрел ойида Парижда бобомиз таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб ўтказилган кўргазмадаги экспонатлар ҳам музейга ўтказилди.

Амир Темурнинг буюк саркарда ва давлат арбоби сифатида жаҳон тарихида тутган ўрни, илм-фан, маданият ривожига қўшган ҳиссасини ўрганиш борасида музей жамоаси изланишлар олиб бораяпти. Илмий семинарлар ўтказиб, соҳибқирон меросининг янги-янги қирраларини кашф этишмоқда. Айниқса, ёш авлодда Ўзбекистон халқи тарихига ҳурмат уйғотиш, темурийлар тарихини уларга етказиш борасидаги саъй-ҳаракатлари таҳсинга лойиқ.

— Музейга зиёратга келаётганларнинг аксарияти ёшлар: олий ўқув юртлари, коллежлар талабалари, ўқувчилар, — деди музей директори ўринбосари Ўткир Алимов. — Ўтган 2000 йил давомида 90 мингдан зиёд зиёратчилар келишди. Мактаб ўқувчиларини музейга кўпроқ жалб қилиш мақсадида Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри Халқ таълими бош бошқармаси билан ҳамкорликни йўлга қўйганмиз. Бу ҳамкорлик натижасида йил давомида 22 мингдан ортиқ ўқувчи музейни бепул томоша қилдилар. Худди шундай ҳамкорлик шартномалари олий ўқув юртлари билан ҳам тузилган. Улар билан мавзули экскурсиялар, давра суҳбатлари ўтказаяпмиз. Пойтахтимиздаги тарихга ихтисослашган 9- ва 216- мактаб ўқувчилари музейда маърифий тадбирлар ўтказиб турадилар.

Тарих — маълум маънода, бугуннинг устози. Тарихий музейлар тарихий хотирани жонлантиради. Тарихий хотира кўнгиллардаги ватанпарварлик ҳиссига асос бўлади. Ҳаммаси хайрли. Бироқ бу хайрли тадбирларга республикамиз вилоятларидаги аҳоли ҳам жалб қилинса, нур устига аъло нур бўлар эди.

Ҳозирги кунда деярли барча мактабларга ёрдамчи хўжалик учун ер, маблағ ажратилган. Ундан олинган фойда ҳисобига ёки мактабларни ҳомийликка олган ташкилотлар мурувват кўрсатишса, қишлоқларда камол топаётган ёш авлод ҳам музейлардаги хазиналардан баҳраманд бўлар эдилар.

Аждодларимиз меросини ўрганиш ёш авлодда миллий ифтихор, келажакка ишонч ҳиссини уйғотади. Бу ҳис эса соҳибини буюк ишларга, юрт-ватан, халқ манфаати йўлида аждодларидай жасорат кўрсатишга чорлайди.

Дилбар ТУРҒУНОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

Боғдорчилик: Ҳар юмушнинг ўрни бор

Шаҳрихон туманидаги «Шаҳрихон» ширкат хўжалигида пахтачилик билан бирга боғдорчилик ва узумчиликка ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Айниқса, боғ ва токзорлар ижарачиларга бўлиб берилгач, соҳибкор ва боғбонларда меҳнатга муносабат тубдан ўзгарди. Натижада ўтган йили мўл узум ва мева етиштирилди.

Улар бу йил ҳам яхши ният билан меҳнат қилмоқдалар.

СУРАТДА: ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Маҳаммаджон Йўлдошев ва ижарачи Аюбжон Раҳмонов галдаги юмушлар ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ
олган сурат.

Ватан ҳимоячилари кунига бағишланди

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти, Қуролли Кучлар Олий Бош қўмондони Ислом Каримовнинг Ватан ҳимоячиларига йўллаган байрам табригини мудофаа вазири Қ.Ғуломов ўқиб эшиттирди.

Йиғилишда давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг ташаббуси билан қисқа вақтда Ўзбекистон Қуролли Кучларини шакллантириш борасида жуда катта ишлар амалга оширилгани таъкидланди. Бугунги кунда Қуролли Кучларимиз давлатимиз суверенитетини ва ҳудудий яхлитлигини, аҳолининг тинч ҳаёти ва хавфсизлигини мустаҳкам ҳимоя қилмоқда. Халқимизнинг мард ва жасур ўғлонлари ўзининг касбий маҳоратини кун сайин ошириб, мустақил Ватан олдидаги конституциявий бурчини шараф билан бажармоқда.

Айни вақтда мамлакатимизда Қуролли Кучларни босқичма-босқич ва изчил ислоҳ қилиш давом этмоқда. Чунки, жаҳондаги бугунги халқаро аҳвол, минтақамиздаги мураккаб вазият армиямиз олдига она юрт тинчлиги, уни ёвуз кучлардан ҳимоя килиш борасидаги ишларни янада мустаҳкамлаш, ҳушёрликни тағин ҳам ошириш вазифасини қўймоқда. Юртбошимиз таъкидлаганидек, бу эса ислоҳотларнинг маъно-мазмуни пухта ташкил этилган, тезкор ва ҳаракатчан, яхши таъминланган, замонавий қурол-яроғ ва техника воситаларига эга, маҳорати юксак, ҳар қандай мураккаб, ҳаттоки фавқулодда вазиятларда ҳам дадил ҳаракат қила оладиган армияни шакллантиришдан иборатдир.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Миллий хавфсизлик кенгаши котиби М.Раҳмонқулов қатнашди.

Тантанали йиғилиш мамлакатимиз санъат усталари ижросидаги катта байрам концерти билан якунланди.

(ЎзА)

Республика Пул-кредит сиёсати комиссияси мажлиси

Республика Пул-кредит сиёсати комиссиясининг навбатдаги мажлисида Вазирлар Маҳкамасининг пул муомаласини барқарорлаштириш, нақд пул муомаласини тўғри ташкил этиш ҳамда тартибга солишга доир қарорларининг 2000 йилдаги ижроси муҳокама этилди. Уни мазкур комиссия раиси, Марказий банк раиси Ф.Муллажонов бошқарди.

Таъкидланганидек, ўтган йили нақд пул маблағларини банк кассаларига жалб этиш кўрсаткичлари мамлакат миқёсида кўзда тутилган даражадан анча юқори бўлди. Шу билан бирга айрим ҳудудларда бу борада етарли ишлар олиб борилмаётгани, мавжуд имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаётгани ҳамда ҳудудий пул-кредит сиёсати комиссиялари фаолиятида қатъий назорат ва талабчанлик етишмаётганлиги кўрсатиб ўтилди.

Вилоятлар Пул-кредит сиёсати комиссиялари раҳбарлари зиммасига Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Ислоҳотлар ва инвестициялар бўйича Идоралараро мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг йиғилишида Юртбошимиз томонидан қўйилган устувор вазифалар, хусусан, макроиқтисодий барқарорлик ва изчил иқтисодий ўсишни таъминлаш, иқтисодиётда аниқ мақсадга йўналтирилган таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, жойларда инфратузилмани ташкил қилиш, халқ моддий фаровонлигининг узлуксиз ўсишини таъминлаш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтириш каби йўналишларни дастуриламал сифатида қабул қилиш ва уларни оғишмай бажариш юзасидан барча зарур чора-тадбирларни кўриш вазифаси юклатилди.

Шунингдек, жойларда кичик ва ўрта бизнес корхоналарини ривожлантириш ҳисобига янги иш ўринларини ташкил этиш, маҳаллий бозорларни харидоргир истеъмол моллари билан тўлдириш, аҳолига савдо, пулли хизматлар кўрсатиш турини кенгайтиришга эътиборни кучайтириш лозимлиги қайд этилди.

Мажлисда Вазирлар Маҳкамасининг "Иш ҳақининг ўз вақтида тўланиши учун вазирликлар, идоралар ва хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларининг жавобгарлигини ошириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарорининг ижро этилиши ҳам муҳокама қилинди. Мазкур масала юзасидан ҳудудий Пул-кредит сиёсати комиссиялари раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди.

(ЎзА)

Ўз уйингни ўзинг асра!

Қизиқарли мулоқот

Мўйноқ шаҳридаги 6-сон маҳалла қўмитаси янги йилдаги биринчи йирик тадбирини «Ёшлар орасида тарбиявий ишларни жонлантиришда маҳалла, мактаб ва оила имкониятларини бирлаштириш» мавзуидаги мулоқот билан бошлади.

Аввалги амалиётдан фарқли ўлароқ бу сафар ёшларга фақат панду насиҳат бериш билан чекланилгани йўқ. Аксинча, уларни тўлқинлантираётган масалалар, маънавий эҳтиёжлари билан қизиқилди. Ўз навбатида ёшларнинг ҳам қулфи-дили очилди. Айниқса, уларнинг «Биз қуриб бораётган Оролнинг бир кафт шўрхок тупроғини дунёнинг энг ноёб олмос жавоҳирларига алишмаймиз. Ўз уйимизни, ўз Ватанимизни ўзимиз асраймиз», деган самимий сўзлари гулдурос қарсакларга сабаб бўлди.

— Маҳалладаги мулоқотдан биз ҳам катта қониқиш ҳосил қилдик, — дейди Мўйноқ туман ички ишлар бўлими ходими, милиция капитани Жалғасбой Ўтепов. — Ёшлар орасида жиноятчиликнинг олдини олиш, зарарли оқимларга кириб қолишига йўл қўймаслик бутун жамоатчиликнинг биринчи даражали ишига айланиб бормоқда.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Универсиада-2002»га катта тараддуд

«Универсиада-2002» спорт мусобақаларини ўтказиш республика ташкилий қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз талаба ёшларининг бу оммавий спорт байрамига тайёргарлиги масаласи кўриб чиқилди.

Маълумки, ўтган йили «Универсиада-2000» спорт байрами Наманганда нишонланган эди. Рамзий маънода кичик олимпиада номини олган бундай йирик тадбирнинг навбатдагисини Бухорода ўтказишга қарор қилинганди. Шу муносабат билан мазкур спорт байрамининг дастури ишлаб чиқилди.

Ташкилий қўмита йиғилишида спорт иншоотларини мусобақаларга тайёрлаш, универсиада шаҳарчасини бунёд этиш билан боғлиқ режалар ҳам белгилаб олинди.

Кичик спорт олимпиадасининг пул-буюм лотереясини чиқариш, махсус ҳисоб рақамини очиш тадбирлари кўрилди.

Акбар АЛИЕВ.

Қишлоқ хўжалиги раҳбарлари ўқуви якунланди

(Давоми. Боши 1-бетда).

Машғулотларда қишлоқда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, кўп тармоқли иқтисодиётни вужудга келтириш, хўжалик юритишнинг муқобил усулларини яратиш, фермер хўжаликларини ташкил этиш ва уларга сервис хизмати кўрсатиш тизимини ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Тизимда фан-техника янгиликлари ва илғор агротехнологияни кенг қўллаш, шартномавий муносабатларни такомиллаштириш, шахсий ёрдамчи хўжаликларни деҳқон хўжаликларига ўтказиш, ширкат хўжаликларини кенгайтириш, маҳсулот етиштирувчиларнинг тадбиркорлик фаолиятига янада кенгроқ эркинлик бериш борасидаги мавзуларда маърузалар тингланди.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, аграр ислоҳотларни амалга оширишда, тегишли қонун ва меъёрий ҳужжатларни амалиётга жорий этишда кўпинча туман ва хўжалик раҳбарларининг тажрибасизлиги, уқувсизлиги сезилиб қолмоқда. Бошқача айтганда, уларнинг ишга юксак масъулият билан ёндашмаётганлиги, касбий маҳорат етишмаётганлиги, бозор иқтисодиёти тамойилларини яхши билмаслиги, муҳим ҳуқуқий ҳужжатларнинг мазмун-моҳиятини тўлиқ англаб етмаслиги ишга панд бермоқда.

Семинар-мунозара якунида бўлиб ўтган давра суҳбатида ана шу камчиликлар рўй-рост айтилиб, уларни бартараф этиш чора-тадбирлари ишлаб чиқилди. Айни вақтда туман ҳокимлари хўжаликка раҳбарлик қилишни яхшилашга тўсқинлик қилаётган айрим масалалар юзасидан тегишли вазирлик, идора ва ташкилотлар раҳбарларига берган саволларига батафсил жавоб қайтарилди.

Семинар-мунозаранинг якунловчи давра суҳбатида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчилари И.Жўрабеков, Т.Алимов, В.Голишев, Бош вазир ўринбосарлари Т.Холтоев, Р.Азимов, М.Усмонов иштирок этди.

(ЎзА)

«Талабалар учун махсус форма керак!»

Газетамизда Наманган Давлат университети профессори Одилжон Носировнинг «Талабалар учун махсус форма керак!» сарлавҳали мақоласи эълон қилинган эди. Унда кўтарилган масала сиз, газетхонларимизни бефарқ қолдирмади. Бунинг исботи — шу кунларда ана шу мақолага акс-садо тарзида таҳририятимизга сизлардан кетма-кет келаётган мактублардир.

Қуйида ана шу хатлардан бирини эътиборингизга ҳавол этамиз.

Ҳам ташқи, ҳам ички маданият зарур

Акс-садо

Мен бир кекса педагог сифатида профессор О.Носировнинг таклифини тўла қувватлайман. Кийиниш маданияти фақатгина талабаларга тааллуқли бўлмай, биринчи навбатда, биз тарбиячиларга ҳам дахлдордир. Баъзи бир ҳамкасбларимиз калта кофта, ҳаддан ташқари тор шим кийиб келиб талабаларга маънавиятдан дарс ўтадилар. Мен кўрганимни ёзаётирман. Шунинг ўзи ўқитувчилар ҳам ўз кийинишлари тўғрисида ўйлаб кўриши лозимлигининг далилидир. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан 19 январ 1999 йил 15-сон рақами билан тасдиқланган қоидага асосан (27-моддасида) «талабалар доимо ўзининг ташқи кўринишига (кийинишига) эътибор бериб юришлари керак» деб ёзиб қўйилган. Демак, биз талабалардан одобли, шарму хаёли кийиниб келишларини талаб қилишга ҳақлимиз. Бу масала бизнинг институтимизда бирмунча ижобий ҳал қилинган. Шахсан мен, О.Носиров айтганларидек, киндикларини очиб кийиниб келган талабалардан, бошқа бундай кийиниб келмасликларини талаб қиламан. Такрорлаган тақдирда дарсга қўймайман.

50-йиллар охири, 60-йиллар бошларида (ўша вақтда) Ўрта Осиё давлат университетининг ҳуқуқшунослик факультетида декан ёрдамчиси бўлиб ишлар эдим. Шунда бир куни факультетимизга академик О.Содиқовнинг (ректорнинг) буйруғи келиб қолди. Буйруқ қайсидир факультетнинг 2-курс талабаси сигарет чекиб, қолдиғини деворга босиб ўчиргани учун университетдан ҳайдалганлиги ҳақида эди. Демоқчиманки, назаримда мана шундай қатъий талаб ҳозир ҳам зарурдек.

Болаларимизнинг ҳам ташқи, ҳам ички маданияти тарбиясига олий ва ўрта махсус ўқув юртлари жиддий эътибор қаратишлари лозим.

Ҳурматли газетхонлар! Юқорида айтганларим фақат менинг фикрим эмас, балки кўпчилик ҳамкасбларим фикри.

А.ЖАЛИЛОВ,
Тошкент Архитектура-қурилиш институти доценти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ

«XXI АСР»
деб аталган қисқа муддатли омонатни таклиф этади

ва омонатни сақлаш муддати 2001 йилнинг 5 мартигача узайтирилганлиги ҳамда фоиз ставкаси йилига 60% қилиб ўзгартирилганлиги ҳақида хабар беради (фоизлар ҳар ойда капиталлаштирилади).

Омонатга пул 2001 йил 5 февралгача қабул қилинади.

Айни пайтда банк қуйидаги омонатларни ҳам таклиф этади:

«Сўм карточкаси» омонати (пластик карточка қўлланадиган) сўм карточкаси эгаларига ҳаёт ва саломатликни бепул суғурталаш имконини беради — йилига 36% фойда тўланади, ҳар ойда талаб қилиб олинмаган фоизлар капиталлаштирилиши натижасида фойда йилига 42,6%ни ташкил этади.

«Таътил» омонати (талаб қилиб олинмаган ҳисобварақларга доир шартномалар ўз-ўзидан давом эттириладиган, 3 ой муддатли). — йилига 36%, ҳар ойда капиталлаштирилганида йилига - 42,6%

«Оқсоқол», «Меҳрибон она» (1 йил муддатли) — йилига 25%

«Тўёна» (2 йил муддатли) — йилига 30%

«Сарпо» (3 йил муддатли) — йилига 31%

«Келажак» (камида 5 йил муддатли) — йилига 24% (МБнинг қайта молиялаш ставкаси бўйича).

«Муддатли» (5 йил муддатли) — йилига 40%

NBU

Қўшимча маълумотларни Сиз (998 71) 137-62-83, 137-62-81 рақамли телефонлар орқали ёки «Ўзмиллийбанк»нинг исталган бўлим ва филиалидан олишингиз мумкин.

Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки — пулларингиз даромадлилиги ва сақланишига кафил!

3587

Соғлом авлод — соғлом келажак

Ўқитувчи ўткир бўлса...

Қулсоат Тўрақулов — физика-математика ўқитувчиси. Термиз шаҳридаги ал-Ҳаким ат-Термизий номли 6-ихтисослашган мактаб-интернат директори.

Унинг фикрича, ўқитувчининг вазифаси ўқувчига фақат билим бериш эмас.

— Бериладиган билим билан бола билимдон бўлиб қолмайди, — дейди Қ.Тўрақулов. — Ўқитувчининг вазифаси ўқувчида билимга, илмга қизиқиш, ҳавас уйғота билиш. Нариёғи осон кўчаверади.

Унинг гаплари тўғрилигига битта далолат: 1999-2000-ўқув йилида мактабни 80 нафар ўқувчи битирган эди. 67 нафари бугун республикамиздаги нуфузли олий ўқув юртларининг талабалари бўлишди. Уларнинг ҳар ўнтадан тўққизтаси олий даргоҳнинг қийин синовларидан муваффақиятли ўта олди.

Айримлар мактаб ҳақида «...Кувваи-ҳофизаси баланд, зеҳни ўткир болаларни чертиб-чертиб, саралаб олиб ўқитади. Унинг афзал жиҳатлари шунда», дейишади.

Иқтидорли болаларнинг мактабга жалб этилиши — рост гап. Лекин зеҳни ўткир толибнинг қошида шошиб қолмаслик учун, ўша шогирд устозига меҳр қўймоғи, унинг изидан эргашиб юрмоғи учун ўқитувчининг даражаси, биласизми, қанчалик баланд бўлмоғи керак? Ахир, инглиз тилини ўрганишга ёки Пифагор теоремасининг мағзини чақишга бўлган ҳавас, масалан, велосипед минишни ўрганишга бўлган ҳавасдан бир қадар, йўқ, йўқ, кўп қадар фарқ қилади.

Мен Эркин Эрмуродов деган ўқувчи билан гаплашдим. У ўзларига Термиз Давлат дорилфунуни доцентлари сабоқ бераётганини фахрланиб тилга олди. Шоҳида Орипова, Норби Шодиева, Олия Бошева, Азиза Ҳаитова каби устозлари ҳақида янаям фахрланиб гапирди.

Мактабда бугун 300 нафар ёш таҳсил олмоқда. Уларнинг кўзларида эзгу орзу-ҳаваслар ёнади. Бир лаҳза уларнинг нигоҳи билан дунёга боққан одамнинг кўзига эртанги кун ёп-ёруғ бўлиб кўриниб кетади.

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Юлдузлар

Инқироз сабабчиси мураббийдир

«Флорида» жамоасининг ўз майдонида яна мағлубиятга учраши бош мураббий Терри Мюррейнинг вазифасидан четлатилишига сабаб бўлди. Энг қизиғи, клубнинг бош менежери Терринининг туғишган укаси Брайан Мюррейдир.

— Мен ўз туғишганимни айбдор сифатида вазифасидан четлатаётганимдан афсусдаман. Бироқ шу кунларда мен учун жамоанинг тақдири афзалроқдир, — дейди кичик Мюррей.

Бергкамп «Арсенал»да қоладими?

Англиянинг машҳур «Арсенал» жамоаси таркибида бир-биридан тезкор 4 нафар ҳужумчи бор. Бунинг натижасида Голландия терма жамоаси ҳужумчиси Деннис Бергкамп ҳам заҳирада қолиб кетмоқда. У шу пайтгача ўтган учрашувларнинг тенг ярмида ҳам майдонга тушмаган. Шу боис у клубдан кетиши мумкинлигини билдирди. Бу хабар жамоа бош мураббийи Арсен Венгерни ташвишлантириб қўйди. Ва Деннисни «Арсенал» билан янги шартнома имзолашга чорлашга туш -ди. Чунки унинг клуб билан шартномаси яқинда тугайди.

Шов-шувлар

ЧАЙНВОРД

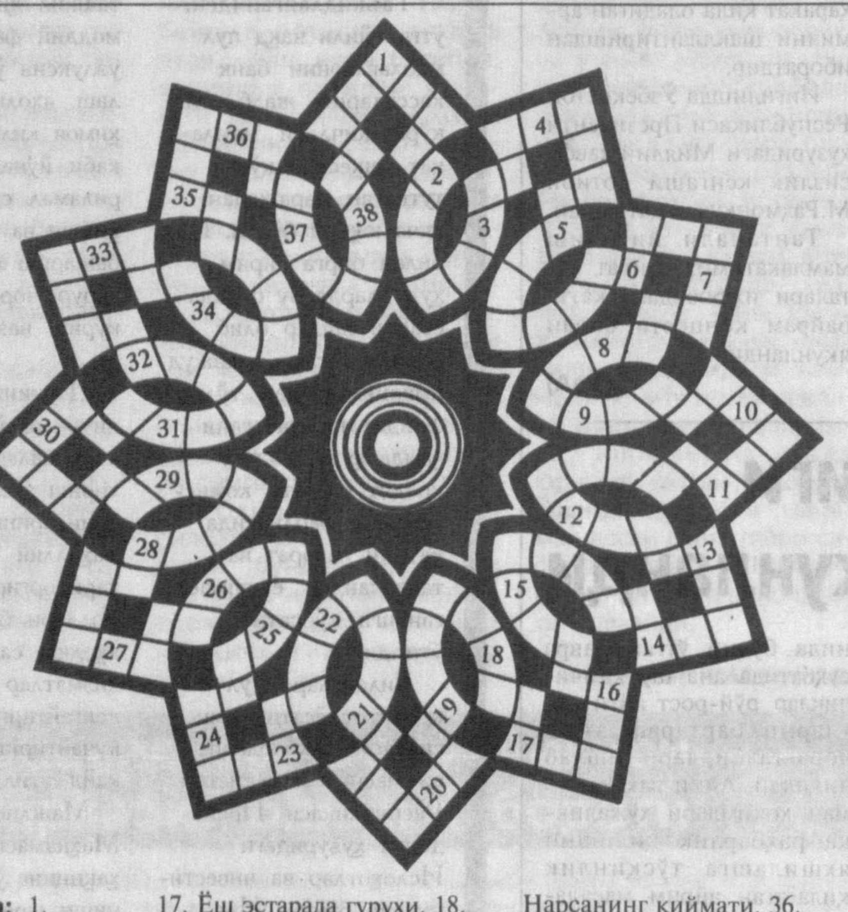

Занжир бўйича: 1. Қовун навларидан бири. 2. Тутуни ҳам даво. 3. Оёқ ташлаб қилинган ҳар бир ҳаракат. 4. Аёл подшоҳ. 5. Олимларнинг «ака»си. 6. Шоколад дарахти. 7. Аёлларнинг «божаси». 8. Ўйиб ёки бўёқ билан ишланган гул. 9. Республикамиз нишонларидан бири. 10. Подшоҳларнинг ўриндиғи. 11. Ижодкорлар асарларидан тартиб берилган тўплам. 12. Маошнинг ярми. 13. Хотин-қизлар журнали. 14. Исботсиз тенглама. 15. Ёввойи тоғ қўйи. 16. Қофиядан кейинги сўз. 17. Ёш эстарада гуруҳи. 18. Кийимларнинг моласи. 19. Китобни қўйиб ўқиш учун ясалган махсус мослама. 20. Тош одам. 21. Хоразмча шўх раҳс. 22. Аёл қиёфасидаги маъбуда. 23. Шеърий вазн. 24. Довуд пайғамбарга юборилган китоб. 25. Қамария йил ҳисобида еттинчи ой. 26. Тропик мева. 27. Карбонат ангидридли минерал сув. 28. Миллий ширинлик. 29. Ўзбек халқ рақс куйи. 30. Шохдор мусиқа асбоби. 31. Газлама сотувчи савдогар. 32. Маккадаги муқаддас қудуқ. 33. Қуритилган узум. 34. Самарқанд вилоятидан оқиб ўтувчи дарё. 35. Нарсанинг қиймати. 36. Пишмаган қовун. 37. Гапнинг бош бўлакларидан бири. 38. Мезана шаклидаги бино.

Тузувчи:
Илҳом ЗОЙИРОВ.

«ТОШКЕНТ ТРУБА ЗАВОДИ» ҚЎШМА КОРХОНАСИ

ДУ-20 мм, ДУ-25 мм, ДУ-32 мм, ДУ-50 мм, ф 76х3,5 мм диаметрли трубалар ишлаб чиқаради ва савдо қилади.

ЭНГ АРЗОН НАРХЛАР ФАҚАТ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРДАДИР.

Мулоқот учун телефонлар:
41-31-72, 41-29-94, 41-25-72, 41-22-61, 144-38-18.

3616

Адашганлар

Божхона

Қозоғистон томондан келаётган аёлнинг бежо ҳаракатлари божхоначилар назаридан четда қолмади. У қанчалик ўзини хотиржам тутишга уринмасин, қандайдир ҳадиксираш аломатлари юзидан билиниб турарди. Қўлида юки бўлмаган аёлнинг нотабиий ҳаракатлари божхоначилар қизиқишини янада орттирди. Шу туфайли уни шахсий кўрикдан ўтишга таклиф қилишди. Унинг ёнидан ҳеч нарса топилмагач, божхоначилар янглишдик, шекилли, деган ўйга боришди, дастлаб. Шунда уларнинг бири аёлнинг оёғидаги пастки қисми бошқаларникига қараганда анчагина баланд бўлган туфлини қўлига олиб қаради. Туфли ўз вазнига қараганда оғирроқ бўлиб, қимирлатганда қандайдир овоз чиқарарди. Туфли очиб кўрилганда Е. Голодонованинг сири очилиб қолди. Чунки у усталик билан туфлининг остки қисмига олтин, кумуш, платина ва шунга ўхшаш жами баҳоси 574 минг 388 сўмлик қимматбаҳо буюмларни жойлаштириб, мамлакатимиз ҳудудига олиб ўтмоқчи эди. Афсуски, Голодонованинг «номери» ўтмай қолди.

Қибрай туманида яшовчи Ҳ. Оташов ҳам бошқалар сингари ҳалол меҳнат қилиб, оиласини тинч-тотув тебратиб юрса бўларди. Лекин у енгил-елпи йўллар билан бойлик орттириб ҳаёт кечиришни афзал билди.

Ўзини ниҳоятда ақлли, деб билган Ҳусанбой «ВАЗ-2106» «тулпори»нинг орқа ўриндиғи остки қисмига вазни 3 грамм бўлган наркотик модда, жойлаштириб, «Қайдасан, Қозоғистон», дея йўлга отланди. «Ғиштқўприк» божхона масканига келган «тулпор» ўтиш жойига келиб тўхтади. Ундан тушган ҳайдовчи божхоначилар билан эски қадрдонлардек сўрашиб, машина юкхоналарини очиб кўрсатди. Четдан қараган ҳар қандай киши унинг бемалоллигига мутлақо шубҳа қилмасди. Сабаби, у ўз ролини шу даражада маҳорат билан ижро этардики, бошқа хаёлга боришга асло ҳожат қолмасди.

Аммо, божхоначилар билан ёнма-ён туриб хизмат қилаётган «жекки» лақабли ит безовта бўлиб қолди. У қўйиб юборилганда, ўриндиққа жойлаштирилган наркотик модда ўртага чиқиб қолди.

— Қонунни била туриб, уни четлаб ўтишга уринаётганларни қайси тоифа сирасига қўшишга ҳайрон қоласан, баъзан, — дейди Тошкент вилояти божхона бошқармасининг «Ғиштқўприк» божхона комплекси бошлиғи, божхона хизмати подполковниги Аҳмаджон Жуманиёзов. — Ўтган ой давомида 627 маротаба божхона қоидаларини бузиш ҳолатлари аниқланган. Булар натижасида 30 та контрабанда ва 26 та товар-моддий бойликларни ноқонуний равишда, жуда кўп миқдорда олиб ўтилиши билан боғлиқ жиноий ишлар қўзғатилган.

Ходимларимиз томонидан шу муддат ичида 331 миллиондан ошиқ товар-моддий бойликлар ушлаб қолинган. Бу рақамларни айтиш жуда осон. Лекин фикрлайдиган бўлсак, шунча миқдордаги сизу-бизнинг ризқимизни қандайдир «учар» ҳазм қилиб юборишга уринса, буни қайси сўз билан изоҳлаш мумкин, дейсиз. Тўғри, даромад топишнинг айби йўқ, фақатгина унга қонуний йўл билан эришилса.Шу ўринда айтмоқчиманки, мол-мулк олиб ўтиш борасидаги қонунбузилишлардан ҳам оғирроғи халқ маънавиятини бузишдир. Сабаби, етказилган моддий зарар ўрнини бугун бўлмаса эртага қоплашимиз мумкин. Лекин инсон маънавиятини улғайтириш, унга таъсир этган салбий ҳолатни бартараф қилишга анчагина вақт керак бўлади. Демоқчиманки, ўзини «ишбилармон» дея ҳисоблагувчи кимсалар айрим ҳолларда айланма йўллар, баъзан божхона масканлари орқали уруш, терроризм, шарм-хаёсизлик, жоҳиллик ва зўравонликни тарғиб қилувчи адабиётлар, қўлёзмалар, газета-журналлар ҳамда видео-аудио кассеталарни мамлакатимиз ҳудудига олиб киришга уринишяпти.

«Ғиштқўприк» божхона комплекси орқали олиб кирилаётган адабиётлар, видео-аудио кассеталар эса техник назорат ускуналари ёрдамида божхона назоратидан ўтказиляпти.

Республикамиз фуқароси С. Дўлтаев даромад орттириш пайида, ҳамюртлари маънавиятига салбий таъсир етказиши мумкин бўлган бошқа юртда чоп этилган 5 турдаги 700 дона, умумий баҳоси 130 минг 500 сўмлик газеталарни айланма йўллар орқали юртимизга олиб кираётганда тўхтатиб қолинди.

Тошкент вилояти божхона бошқармасининг «Минсув» божхона пости ходимлари ҳам айланма йўлларни кўздан кечириб юришганларида Н. Рябойга дуч келиб қолишади. Николайнинг нафси Дўлтаевникига қараганда анчагина катта экан. Чунки, унинг юклари текшириб кўрилганда оз эмас, кўп эмас, борйўғи 1.159.050 сўмлик 35 турдаги журнал ва газеталар топилди. Энди у газета-журналларининг қайси маънавият учун хизмат қилишини тегишли жойда айтадиган бўлди.

Бўка шаҳрилик 32 ёшли Лола ҳам божхона назоратидан четда бўлган айланма йўл орқали қўшни Қозоғистондан Ўзбекистон томонга «сайр» қилмоқчи бўлганди. Ягона ўзи эмас албатта, балки, 760 минг сўмлик товар моддий бойликлар билан. Яхшиямки, унинг «бахти»га божхоначилар рўбарў келиб қолишди, акс ҳолда «адашган» Лолахон божхона масканини қидириб бироз уриниб қолиши мумкин эди.

«Ғиштқўприк» божхоначилари ана шундай адашганларга кўп маротаба дуч келишган десак, муболаға бўлмайди. 1957 йилда туғилган А. Исҳоқов ҳам Лолахон сингари шу йўлни танлаганди. Лекин унинг ҳам омади чопмади. Чунки, божхоначилар Қозоғистондан 8 миллион 134 минг сўмлик маҳсулотлар билан божхонани четлаб ўтаётган Абдуллажоннинг «сафари»ни қисқа қилишди. Охирги гапни эса суд айтади.

Эркин МАВЛОНОВ,
Фарҳод УСМОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбирлари.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 133-78-92;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 1115.
30797 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда оператор Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — Ю. ҲАМИДОВ.
Навбатчи муҳаррир — И. ХУДОЁРОВ.
Навбатчи — Д. ТУРҒУНОВА.
Мусаҳҳиҳ — А. САТТОРОВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 22.30
1 2 3 4 5 6

Ҳурматли жаноблар!

«САНОАТКАРТОНСАВДО» ОТАЖ

гофрояшчиклар, 3 ва 5 қатламли гофрокартонлар, картон ва қоғозлар, 3-4 миллиметр қалинликдаги қоғоз толали плиталар, сирти ғадир-будир қистирмалар (тухумни ташиш ва сақлаш учун флейкалар), қалинлиги 0,8 миллиметрдан 2,0 миллиметргача бўлган муқовабоп картонларни етказиб бериш бўйича

2001 ЙИЛ УЧУН ШАРТНОМА ТУЗАДИ.

Нархи шартнома асосида, юкни етказиб бериш ҳажмига боғлиқ.

Юкни жўнатиш олувчи ёки етказиб берувчининг автотранспорти, шунингдек, темирйўл транспорти орқали амалга оширилиши мумкин.

Қуйидаги телефонларга қўнғироқ қилинг:
Тошкентда: (3712) 41-81-24;
факс: (371) 144-10-78;
Самарқандда: (3662) 35-42-41;
Ангренда: (37166) 2-66-51.

3551

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ҲУНАР ТАЪЛИМ МАРКАЗИ

1999-2005 йилларда академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларининг моддий-техник базасини ривожлантириш ҳамда маблағ билан таъминлаш Дастурида белгиланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази

2001 йилда фойдаланишга топшириладиган академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини жихозлаш учун замонавий, сифатли мебел ва ўқув лаборатория жихозларини

ТЕНДЕР САВДОЛАРИ

асосида сотиб олиш учун танлов кўргазмаси ўтказишини эълон қилади.

Кўргазмали ўқув қуроллари, тренажёрлар, дастгоҳлар, мебеллар ва бошқа ўқув ускуналарининг танлови бўйича кўргазма 2001 йилнинг 20 январидан 15 февралига қадар қуйидаги манзилда ўтказилади:

Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, Политехника касб-ҳунар коллежи, «Прикарпатская» кўчаси, 44-уй.
Тел.: 139-10-73, (факс) 139-12-60, 58-46-35.

Кўргазмада қатнашиш учун аризалар Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази «Коллеж-лицей таъминот» бош бошқармасида қабул қилинади:

Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони, 5-уй.
Тел.: 139-10-73, факс: 139-12-60

Барча манфаатдор давлат корхоналари, хусусий ва қўшма корхоналар ҳамда фирмаларни кўргазмага таклиф қиламиз.

3706

Тошкент шаҳар, Юнусобод туманидаги «Анҳор» жамоа корхонаси «Анҳор» хусусий фирмасига айлантирилаётганлиги сабабли, барча ҳиссадорларни 31 январ куни соат 9.00.да корхонада бўлиб ўтадиган таъсисчилар йиғилишига таклиф этади. Барча ҳиссадорлар йиғилишда қатнашишлари шарт.

Ушбу масала бўйича барча эътирозлар 30 кун давомида қабул қилинади.

МАЪМУРИЯТ.

«Ўзбекистон маркаси» АЖ жамоаси, «Алоқаинвест» АЖ раиси Абдунаби Тоғайлиевга волидаи муҳтарамаси **Бибигул ая МИРЗАЕВАнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон сабзавот, полиз экинлари ва картошкачилик илмий-тадқиқот институти жамоаси селекция лабораторияси катта илмий ходими **Эркин АЛИЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига, яқинларига таъзия билдиради.

«Ўзбекнефтгаз» Миллий холдинг компаниясининг меҳнат жамоаси «Шўртангазкимё» комплекси бошқармасининг бош консультанти Тўхтамурод Абдурашидовга турмуш ўртоғи **Раъно ИБРАГИМОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат юридик институти жамоаси институт доценти **Турсунбой АБДУВОҲИДОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.